

T. B. M. M. (S. Sayısı : 132)

765 Sayılı Türk Ceza Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine, Bu Kanuna Ek Maddeler İlave Edilmesine, 647 Sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına ve 10 Haziran 1949 Tarihli 5435 Sayılı Kanunun Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/514)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü
Sayı : K. K. Gn. Md. 07/101-2210/04798

16 . 11 . 1988

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulunca 8.11.1988 tarihinde kararlaştırılan «765 Sayılı Türk Ceza Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine, Bu Kanuna Ek Maddeler İlave Edilmesine, 647 Sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına ve 10 Haziran 1949 Tarihli 5435 Sayılı Kanunun Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı» ile gerekçesi ekte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Turgut Özal
Başbakan

GENEL GEREKÇE

Tasarıda;

a) 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 17, 19, 24 ve 119 uncu maddelerinde değişiklik yapılarak; bu Kanunun infaz hukukumuzla ilgili maddelerinde kendisini gösteren aksaklıkların giderilmesi, ağır ve hafif para cezalarının sınırlarını günümüz şartlarına göre yeniden belirlenmesi, bugüne kadar çok olumlu şekilde tatbik alanı bulan «Ön ödeme» müessesesinin uygulama sahasının makul ölçüler içerisinde genişletilerek ceza mahkemelerimizin iş yükünün hafifletilmesi amaçlanmaktadır.

b) 765 sayılı Türk Ceza Kanununa beş ek madde ilave edilmek suretiyle;

— Paranın belli bir ölçüde satın alma gücünü kaybetmesi durumunda, para cezalarının bu değer düşüşi ile orantılı ve otomatik olarak artırılması için «Katsayı» nin tatbik edilmesi,

— Artırım konusu olacak para cezaları arasına, vergi, resim cezaları, nispi ve tazmini mahiyetteki para cezaları hariç olmak üzere, idari ve disiplin nitelikli olanlar da dahil diğer bütün para cezalarının alınması,

— Artırıma tabi tutulacak para cezalarıyla ilgili hesaplama yapılırken, Devlet memurları maaş katsayısında 1988 yılı Bütçe Kanununda belirtilen 84 rakamına göre, her 30 puan artışının (1) birim kabul edilmesi,

— Kanunda gösterilen para cezası miktarının, birim sayısı ile çarpılarak, bulunacak miktarın suç faillerine para cezası olarak tatbiki,

Öngörülmektedir.

Bilindiği gibi, bugüne kadar, paranın satın alma gücünde görülen değer kayıpları karşısında, Türk Ceza Kanunu ile özel kanunlardaki para cezalarının, yeniden caydırıcı olabilmesi için, 10.6.1949 tarihli ve 5435 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin değiştirilmesi yoluna gidilmiştir.

Nitekim, bu amaçla, 5435 sayılı Kanunun 2 nci maddesi, 12.6.1979 tarihinde yürürlüğe giren 2248 ve 22.1.1983 tarihinde yürürlüğe giren 2790 sayılı kanunlarla değiştirilmiş bulunmaktadır.

Ancak, 5435 sayılı Kanunda yapılması öngörülen değişiklikler, kanunların hazırlanma ve kanunlaştırılmalarının belli usullere bağlı olması ve belli bir zamana ihtiyaç göstermesi sebebiyle, gecikerek gerçekleştirilebilmektedir.

Hal böyle olunca, suç ve ceza arasında bulunması gereken hassas denge bozulmakta ve para cezalarının bir süre etkinlik ve caydırıcılık unsurundan yoksun kalması gibi ceza adaleti bakımından sakıncalı bir durum ortaya çıkmaktadır. Getirilmesi öngörülen yeni sistemin söz konusu sakıncaları bütünüyle ortadan kaldıracığı düşünülmektedir.

c) 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 3, 4, 5, 6 ve 19 uncu maddelerinde yeni düzenleme gerçekleştirilerek; bu Kanunun uygulanmasında kendisini gösteren aksaklıkların giderilmesi, cezaların ferdileştirilmesi prensibinin, infaz hukukumuzda mümkün olabilecek en geniş bir çerçeve içinde uygulanması, para değerindeki değişikliklerin infaz hukukumuzda yansıtılarak, suç ve ceza arasında bulunması gereken hassas dengenin yeniden tesis edilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

1. Tasarının 1 inci maddesiyle Türk Ceza Kanununun şartla tahliyeyle ilgili bulunan 17 nci maddesinin birinci fıkrası değiştirilmektedir.

Bugün; şartla tahliye edilmiş olup da henüz bihakkın tahliye süresini tamamlamamış olan hükümlü 2 nci bir suç işlerse, şartla tahliye süresi bütünüyle aynen infaza konu olmaktadır.

Getirilen yeni düzenlemede şartla tahliye süresinin aynen çektirilmesi esasından vazgeçilmekte, ikinci suçun işlendiği tarih esas alınarak, bu tarihten itibaren, birinci suça ait bihakkın tahliye tarihi arasındaki sürenin infazı öngörülmektedir. Böylece adaletsiz sonuçlar yarattığı uygulamada müşahade edilen durum izah sistemi olmaktadır.

2. Bu maddeyle Türk Ceza Kanununun ağır para cezasını düzenleyen 19 uncu ve hafif para cezasını düzenleyen 24 üncü maddelerinin birinci fıkraları değiştirilerek bugün, 3 000 - 300 000 lira olan ağır para cezası sınırları 20 000 - 100 000 000 liraya, 1 500 - 30 000 lira olan hafif para cezasının sınırları 5 000 - 10 000 000 liraya yükseltilmiştir.

3. Tasarının 3 üncü maddesiyle Türk Ceza Kanununun 119 uncu maddesinin birinci ve ikinci fıkraları değiştirilmektedir.

Türk Ceza Kanununun 119 uncu maddesindeki, ön ödemede bulunanlar hakkında kamu davası açılmayacağına dair hüküm, yalnız para cezalarını gerektiren suçlar ile yukarı haddi bir ayı geçmeyen kabahat fiilleri için uygulanmaktadır.

647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 4 üncü maddesine göre altı ayı geçmeyen ve kısa süreli olarak ifade edilen hürriyeti bağlayıcı cezalar, para cezasına veya bazı tedbirlere çevrilebilmektedir. Bu çevirme işleminin yapılması, kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezaların mutlaka ceza infaz kurumlarında infazında pratik bakımdan yarar görülme-yebilmesinden kaynaklanmaktadır.

Bu itibarla, 119 uncu maddenin kapsamına, kabahatler dışında kalan suçlardan da yukarı haddi üç ayı geçmeyenlerin alınmasının ve ön ödeme yapılması halinde kamu davası açılmasının, infaz hukukuna aykırılık yaratmayacağı, bundan ayrı olarak mahkemelere intikal eden işlerde önmeli ölçüde azalma sağlayacağı ve mahkemelerin diğer işleriyle yeterli şekilde ilgilenmelerine imkân vereceği düşünülmüş ve 119 uncu maddenin bir ve ikinci fıkralarında bu görüş doğrultusunda yeni bir düzenleme yapılmıştır.

4. Tasarının 4 üncü maddesiyle, Türk Ceza Kanununa beş ek madde ilave edilmektedir. Genel gerekçede de ifade olunduğu üzere, bu ek maddelerle, para cezasının belli edilen bir ölçüde satın alma gücünü kaybetmesi halinde, para cezalarının bu değer eksilmesiyle ters orantılı olacak şekilde artırılmasını temin eden «katsayı» sisteminin, bundan böyle ceza mevzuatımıza dahil edilmesi öngörülmektedir.

765 sayılı Türk Ceza Kanununa ilave edilmesi öngörülen;

A) Ek 1 inci madde, bugün mer'i bulunan 5435 sayılı Kanunun 2 nci maddesindeki sistemi yansıtmaktadır.

Tasarıya böyle bir maddenin getirilmesi, 5434 sayılı Kanunda yapılan son değişikliğin 22.1.1983 tarihinde gerçekleştirildiği, yani aradan beş sene gibi uzun bir sürenin geçmiş olduğu, katsayı sistemine geçilirken, esas alınması gereken para cezası miktarlarının günümüzün ekonomik şartlarıyla uyumlu hale getirilmesi ve bu miktarların katsayı sistemine temel oluşturması gerektiği görüşünden kaynaklanmaktadır.

Madde kapsamına, kanun ve tüzüklerde alt ve üst sınırları gösterilen veya bu sınırlardan sadece biri belirtilen yahut alt ve üst sınırlarına işaret edilmeyen veyahut sabit (maktu) bir rakam olarak gösterilen para cezaları dahil edilmiş, uygulamada ortaya çıkan tereddütlerin giderilmesi amaçlanmıştır. Aynı zamanda idarî mercilerce verilen veya disiplinler mahiyet taşıyan para cezalarının da bu madde bünyesinde mü-talaa edilmesi öngörülmüştür.

Buna karşılık, vergi ve resim cezaları, nispi para cezaları ile tazminî nitelikte olup, müteyayit (artan) nispete tabi bulunan para cezaları madde kapsamı dışında tutulmuştur.

Bunlardan;

a) Vergi cezaları, 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununda yer alan kaçakçılık, ağır kusur, kusur ve usulsüzlük cezalarını ihtiva etmektedir.

Söz konusu cezaların ortak vasfını, zamanında tahakkuk ettirilmemek veya ek-sik tahakkuk ettirilmek suretiyle vergi kaybına sebep olunması hususu teşkil etmektedir.

Vergi suçlarından birini teşkil eden «kaçakçılık», 213 sayılı Kanunun 344 üncü maddesinde gösterilen fiillerin işlenmesi halinde ortaya çıkmakta ve sebep olunan vergi kaybının 3 katı para cezasını gerektirmektedir.

Ağır kusur kabul edilen fiiller ise, aynı Kanunun 347 nci maddesinde belirtilmiş, faillerin, sebep oldukları vergi kaybının 1 katı para cezasıyla cezalandırılacakları 349 uncu maddede hükme bağlanmıştır.

Kusur ise, 348 inci maddede tanımlanmış olup, kaçakçılık ve ağır kusur sayılan haller dışında kalan ve vergi kaybına sebebiyet veren fiillerden ibarettir. Kusurlu mü-kellef veya sorumluların ziyanına sebep oldukları verginin % 50 tutarında vergi ceza-sına mahkûm edilecekleri mükerrer 349 uncu maddede ifade edilmektedir.

Usulsüzlük hali ise, 213 sayılı Kanunun 351 inci maddesinde, «Vergi kanunları-nın şekle ve usule müteallik hükümlerine riayet edilmemesi» biçiminde tarif olunmuş-tur. Usulsüzlük cezası tayinine, söz konusu kanuna ekli bulunan cetvel kaynak teşkil etmekte olup, uygulanacak cezaya 353 üncü maddede yer verilmiştir.

b) Resim cezası, bir işin yapılması sebebiyle idare tarafından kişilerden alınan vergi niteliğindeki paranın, idareye ödenmemesi halinde uygulama alanı bulan para cezasıdır.

c) Nispi para cezası, 825 sayılı Meriyet Kanununun 20 nci maddesinde, «Mik-tarı muayyen bir nispet dairesinde ve hadiseye göre azalıp, çoğalabilir mahiyette bu-lunan para cezasıdır» şeklinde tarif edilmektedir.

Verilen zarar veya failin suçtan elde ettiği kazançla orantılı olarak artan bu tür para cezalarına Türk Ceza Kanununun uyuşturucu maddeler kullanma suçlarına dair 403 ve 404 üncü, Zimmet Suçlarına dair 203 üncü, rüşvet suçlarına dair 222 ve 225 inci maddeleri örnek olarak gösterilebilir.

d) Tazminî nitelikte olup, müteyayit (artan) nispete tâbi para cezaları ise, Devlet Hazinesinin uğrayacağı zararı ödetmek ve malî menfaatleri korumak amacını öngö-ren, özel kanunlarla tespit edilmiş bulunan para cezalarıdır. Bu tür para cezalarına örnek olarak, 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibi Hakkında Kanunun 20, 25 ve 27 nci maddeleri gösterilebilir.

Bu dört kategori para cezasının madde kapsamı dışında tutulması yoluna gidilir-ken, bu cezaların tayininde, «fiilden husule gelen zarar», «failin elde ettiği kazanç», «suç konusu eşyanın miktar ve değeri» gibi kıstasların rol oynadığı, bu itibarla, zaman içinde para değerindeki kayıpların, verilecek para cezası miktarlarına yansımayaacağı ve suç ile ceza arasında bulunması gereken dengeyi bozmayacağı dikkate alınmıştır.

B) Ek 2 nci madde, para değerindeki düşüşlerin, para cezalarına ters orantılı ve otomatik şekilde yansıtılmasında uygulanacak sistemi göstermektedir.

Maddenin ilk fıkrasında; 1988 yılı Bütçe Kanununda memur aylıklarına esas tutulan 84 katsayısının yürürlüğe girmesinden önce kabul edilmiş bulunan kanun ve tüzüklerdeki para cezalarına ait alt ve üst sınır miktarlarının artırılmasında uygulanacak sistem gösterilmektedir.

İkinci fıkrada ise; 84 katsayısının yürürlüğe girdiği tarihten sonra çıkarılan kanunlarda yer alacak para cezalarının sınır rakamlarında yapılacak artırımda tatbik edilecek esaslar belirtilmiştir.

Buna göre;

a) Ek 2 nci maddenin birinci fıkrasında; yukarıda da ifade olunduğu üzere, 1988 yılı Bütçe Kanununda, Devlet memurları için Ocak ayından itibaren uygulanması öngörülen 84 sayısı esas alınmakta ve bu katsayının her 30 puana ulaşan artışı (1) birim kabul edilmektedir.

Buna göre para cezası verilirken, suç tarihinde Bütçe Kanununda Devlet memurları hakkında, uygulanan katsayıya bakılacak, 84 rakamına göre, her 30 puan artışı (1) birimin başlangıcı kabul edilecek, bu suretle hesaplanacak birim rakamı, Ek 1 inci maddeye göre tespit edilecek para cezasının sınır rakamıyla çarpılarak bulunacak miktarlar, o cezanın alt ve üst sınırı olarak kabul edilecektir.

Getirilen sisteme ve yapılacak uygulamayı aşağıdaki örneklerle açıklığa kavuşturmak mümkün bulunmaktadır.

aa) Türk Ceza Kanununun, şahıslara karşı basit müessir fiil ika etmek suçunun müeyyidesini gösteren 456 ıncı maddesinin son fıkrasındaki ağır para cezası, 200 liradan 2 500 liraya kadar olup, bu miktar 2 790 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle 30 misli artırmak suretiyle 6 000 ve 75 000 lira olarak belirlendiğinden, bugün bu sınırlar dahilinde ceza uygulaması yapılmaktadır. Ek 1 inci madde ile 2 790 sayılı Kanunla yapılan değişiklik yürürlükten kaldırılmakta ve bu artış 60 misli olarak yeniden belirlenmektedir.

Tasarının Kanunlaşması halinde, Ek 1 inci madde uyarınca bu cezanın alt sınırı 12 000 liraya, üst sınırı ise 150 000 liraya çıkmış olacaktır.

Bundan sonra, basit müessir fiil suçunun işlendiği tarih dikkate alınacaktır.

— Şayet suç tarihinde Bütçe Kanununda Devlet memurları için kabul edilen kat sayı; 84 ile 144 arasında bir rakam ise, mesela 143 ise; 84 rakamına göre bu artış; $143 - 84 = 59$ puan olduğundan ve 84 rakamına göre her 30 puan artışı da bir birimin başlangıcı kabul edildiğinden birim sayısı $59 : 30 = 1,9$ olarak bulunacak ve birim sayısının küsuru olan 9 rakamı dikkate alınmayacak, bu surette hesaplanan birim sayısı (1) olarak kabul edilecektir. Bu birim sayısı, 456 ıncı maddenin son fıkrasında Ek 1 inci madde uyarınca artırılarak tespit edilen para cezasının sınır rakamları olan 12 000 ve 150 000 rakamlarıyla çarpılacaktır.

Buna göre; $12\ 000 \times 1 = 12\ 000$ ve $150\ 000 \times 1 = 150\ 000$ lira olduğundan para cezası bu sınırlar arasında verilecektir.

Görülüyorki, 84 rakamına göre 59 puan artışı, küsurlar dikkate alınmamak suretiyle (1) birim kabul edildiğinden Ek 2 nci maddenin birinci fıkrası uyarınca ayrıca bir artırıma gidilmesi söz konusu değildir.

— Şayet suç tarihinde Bütçe Kanunundaki katsayısı 144 ise, 84 rakamına göre bu artış 60 puan olduğundan, birim sayısı $60 : 30 = 2$ olarak bulunacak ve bu birim sayısının 12 000 ve 150 000 rakamıyla çarpılması sonucunda elde edilecek 24 000 lira, para cezasının alt sınırı; 300 000 lira ise, para cezasının üst sınırı olarak tespit edilecek ve ceza uygulaması bu sınırlar arasında yapılacaktır.

— Şayet suç tarihinde katsayı 159 ise, 84 rakamına göre bu artış 75 puan olduğundan, birim sayısı $75 : 30 = 2,5$ olarak belirlenecek, 2 birim sayısının küsuru atılacak ve bu birim sayısı, Ek 1 inci maddeyle artırılan ve 12 000 lira ve 150 000 lira çıkarılan sınır rakamlarıyla çarpılarak, ceza uygulaması 24 000 lira olan alt sınır ile 300 000 lira olan üst sınır arasında yapılacaktır.

Katsayının 174; 204; 234 olması hallerinde de birim sayısı sırasıyla 3, 4, 5 olacak ve ceza bu birim sayılarına göre hesaplanarak takdir ve tayin olunacaktır.

b) Ek maddenin ikinci fıkrasında; 84 katsayısının yürürlüğe girdiği tarihten sonra çıkarılan kanunlarda yer alacak para cezalarının ceza sınır rakamlarında artırım yapılırken uygulanacak esaslara işaret olunmaktadır.

Buna göre, öncelikle, para cezasını öngören kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Bütçe Kanununda geçerli olan memur maaş katsayısı tespit edilerek hesaplamaya temel alınacaktır.

Müteakiben, suçun işlendiği tarihteki memur katsayısı belirlenecek ve hesaplama, Kanunun yürürlük tarihindeki geçerli olan katsayıya göre, suç tarihindeki katsayıda meydana gelecek her 30 puana varan artış (1) birim kabul edilecektir.

Bu fıkrada, artık Ek 1 inci maddenin uygulanması söz konusu olmayıp, hesaplama, Ek 2 nci maddenin yukarıda etraflıca açıklanan birinci fıkrasındaki sistem paralelinde yapılacaktır.

Burada üzerinde önemle durulması gereken husus, esas alınacak maaş katsayısının Bütçe Kanununda yazılı katsayı olduğudur. Yıl içerisinde Bakanlar Kurulunca kat-sayıda yapılacak artış sonucu belirlenecek rakam değildir.

C) Ek 3 üncü madde; sadece alt sınırı, veya üst sınırı gösterilmiş veyahut alt ve üst sınırlarından hiçbiri gösterilmemiş olmakla beraber alt ve üst sınırlar arasında uygulama yapılmasını gerektiren para cezalarında sınır tespit edilirken dikkate alınacak hükmün Türk Ceza Kanununun 19 ve 24 üncü maddeleri olacağına işaret edilmektedir.

D) Ek 4 üncü maddede; Türk Ceza Kanununun 19 ve 24 üncü maddelerine temas edilmekte ve bu Tasarının kanunlaşması halinde yapılacak para cezası uygulamalarında 19 ve 24 üncü maddelerde gösterilen alt sınırların da yükseltilmesi öngörülmüş ve para cezalarının yükseltilecek bu sınırların altında verilemeyeceği hükme bağlanmıştır.

Bu Ek maddede, Türk Ceza Kanununun 19 ve 24 üncü maddelerindeki alt sınırların Ek 2 nci maddeyle getirilen sistemin aynen tatbiki suretiyle yükseltileceği ifade edilmektedir.

E) Ek 5 inci maddedeki düzenlemeye göre, üst sınırın gösterilmemiş olması halinde verilecek ağır ve hafif para cezaları, Türk Ceza Kanununun 19 ve 24 üncü maddelerindeki üst sınırları gösteren rakamların Ek 2 nci maddeye göre bulunacak birim sayısı ile çarpılması sonucu belirlenecek miktarı geçmeyecektir.

5. Tasarının 5 inci maddesiyle, 647 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkraları değiştirilmekte, kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezaların üst sınırı 6 aydan 1 yıla çıkarılmakta, böylece aynı Kanunun 4 üncü maddesi uyarınca paraya veya tedbire çevrilebilme imkânı genişletilerek cezanın ferdileştirilmesi yolunda büyük bir adımın atılması öngörülmektedir.

6. Tasarının 6 ncı maddesiyle;

a) 647 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci paragrafı ile (1) numaralı bendi değiştirilmekte ve ağır hapis dışındaki hürriyeti bağlayıcı ceza yerine beher gün karşılığı olarak uygulanan para cezası sınırı yeniden belirlenmekte, halen kabahatler için 150 - 300 lira olan miktar 3 000 - 5 000 liraya, cürümler için 300-600 lira olan miktar ise, 5 000 - 10 000 liraya yükseltilmektedir.

b) 647 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrası değiştirilmekte ve meri fıkra «Bu hükmün uygulanması, kanun yollarına başvurmaya engel teşkil etmez» şeklinde bir cümle ilave edilmektedir.

Bugün meri olan dördüncü fıkra göre, hürriyeti bağlayıcı cezanın para cezasına çevrilmesi durumunda asıl ceza olarak çevrilmiş olan para cezası kabul edilmektedir. Bu hüküm getirilirken diğer gerekçeler yanında Yargıtayın iş yükünün hafifletilmesi de amaçlanmıştır.

Ancak, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 305 inci maddesinde temyiz şartı olarak para cezaları için getirilmiş olan sınırın altına düşen cezayı havi pek çok ilam hakkında, bu defa Kanun yollarından biri olan yazılı emir yoluna başvurulmaya bağlanmıştır. Nitekim, her yıl 1 500 - 1 800 arasında değişen yazılı emirle bozma talebi sayısı, söz konusu meri fıkranın yürürlüğe girmesiyle yılda ortalama 3 000 miktarını geçmektedir.

Tasarıyla yapılan yeni düzenleme, hürriyeti bağlayıcı cezanın para cezasına çevrilmesi halinde, kanun yollarına başvurulurken çevrilen cezanın değil, hürriyeti bağlayıcı cezasının esas alınması ilkesini taşımaktadır.

7. Tasarının 7 nci maddesiyle 647 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin altıncı ve dokuzuncu fıkralarında yer alan ve para cezasının ödenmemesi halinde bir gün hapse karşılık tutulan «300 lira», aynı Kanunun birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde yapılan değişikliğe paralel olarak «10 000 lira» olarak değiştirilmektedir.

8. Tasarının 8 inci maddesiyle 647 sayılı Kanunun erteleme ile ilgili olan 6 ncı maddesinin birinci ve ikinci fıkraları değiştirilmektedir.

Buna göre, halen ertelemeye ağır hapis cezası için 6 ay olan sınır 1 yıla, diğer hürriyeti bağlayıcı cezalar için olan 1 yıllık sınır ise 2 yıla yükseltilmektedir.

Diğer taraftan 11 - 15 yaş grubu ile 15 - 18 yaş grubu arasındaki fark kaldırılmaktadır. 18 yaşını doldurmamış olanlar için, ağır hapis 2 yılı, diğer hürriyeti bağlayıcı cezalarda 3 yılı geçmediği takdirde ertelenebilecektir. Maddedeki 70 yaş sınırı ise, genel-

likle işten ayrılma yaşı olan 65 yaş esas alınarak, 65 olarak değiştirilmekte, böylece cezanın ferdileştirilmesi konusunda erteleme sınırı da genişletilmek suretiyle ileri bir adım atılmaktadır.

9. Tasarının 9 uncu maddesiyle 647 sayılı Kanunun 19 uncu maddesinin ikinci fıkrası değiştirilmektedir.

647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 19 uncu maddesi ile Türk Ceza Kanununun 304 üncü maddesinde 11.3.1986 tarih ve 3267 sayılı Kanunla yapılan değişikliklerle meşruten tahlîye için infaz kurumunda kalınacak süreler; müebbet ağır hapiste 20 yıl, diğer hürriyeti bağlayıcı cezalarda ise, mahkumiyet müddetinin 1/2'si olarak tespit edilmiş, firar veya firara teşebbüs etmiş olanlarla cezaevi idaresine karşı ayaklananlar yönünden bu süreler müebbet ağır hapiste 26 yıl, diğer hürriyeti bağlayıcı cezalarda ise mahkumiyet müddetinin 3/4'ü olarak belirlenmiştir.

Ancak uygulamada, firar veya firara teşebbüs edenler ile cezaevi idaresine karşı ayaklananlar bakımından, müebbet ağır hapis ile içtima sonucu 36 ve 35 yıla hükümlülük arasında aleyhe bir durumun ortaya çıktığı görülmüştür. Bir örnek vermek gerekirse; firar veya firara teşebbüs etmiş bir kişi, müebbet ağır hapse hükümlü ise cezasında 26 yıl iyi halli olarak kaldıktan sonra şartla salıverilecek, içtima sonucu 36 yıla hükümlü ise, cezasının 3/4'ü olan 27 yıl kaldıktan sonra yani, müebbet ağır hapse mahkum olandan bir yıl daha fazla cezasında kaldıktan sonra şartla salıverilecektir. Aynı durum 35 yıla hükümlü olanlar için de sözkonusu olup, bunların 26 yıl 3 ay yatmaları gerekmektedir.

İşte, 647 sayılı Kanunun 19 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yapılan yeni düzenleme ile, uygulamada ortaya çıkan sözkonusu aksaklığın giderilmesi amaçlanmakta ve firar veya firara teşebbüs edenlerin şartla salıverilmeden faydalanabilmesi için müebbet ağır hapiste 26 yıl, diğer hürriyeti bağlayıcı cezalarda ise, hükümlülük süresinin 2/3'ünü iyi halli olarak çekmiş olmaları öngörülmektedir.

Diğer taraftan, maddede, haklarında Türk Ceza Kanununun 304 üncü maddesi hükmü uygulananlara da yer verilmekte, böylece bugün konusu itibariyle 647 sayılı Kanunun içinde yer alması gereken 304 üncü maddenin (III) numaralı fıkrası hükmünün 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun bünyesine alınması sağlanmaktadır.

10. Tasarının 10 uncu maddesiyle;

a) 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 304 üncü maddesinin (III) numaralı fıkrasındaki hüküm, 647 sayılı Kanunun 19 uncu maddesi kapsamına dahil edildiği,

b) Tasarıyla 765 sayılı Türk Ceza Kanununa ilave edilen Ek 1 inci maddede kanun ve tüzüklerdeki para cezalarının, 5435 sayılı Kanundaki sisteme paralel olarak ve bundan sonra uygulanacak katsayı sistemine temel teşkil etmek üzere artırıldığı ve bundan sonra yapılacak artırımların otomatik bir sisteme bağlanması öngörüldüğü,

dikkate alınarak, Türk Ceza Kanununun 304 üncü maddesinin (III) numaralı fıkrası ile 5435 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmaktadır.

11. Tasarının Geçici 1 inci maddesinde, 647 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında yapılan düzenleme esas alınmakta ve bu düzenlemenin yürürlü-

ğe girmesi halinde kanun yollarına başvurulmamış hükümler hakkında, ilgililerinin yürürlük tarihinden itibaren bir ay içinde kanun yollarına başvurabilmeleri öngörülmektedir.

12. Tasarının Geçici 2 nci maddesinde, kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezaların sınırının bir yıla çıkması sebebiyle, 6 ay ile 1 yıl arasında hürriyeti bağlayıcı cezaya hükümlü olanların iki ay içinde hükmü veren mahkemeye başvurarak haklarında 647 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinin tatbikini isteyebilmelerine imkân tanınmıştır. Aynı maddenin dördüncü fıkrasında para cezası tedbire çevirme sonunda, asıl mahkûmiyetin çevrilen para veya tedbir olduğu belirtilmiş olduğundan, mahkûmiyetin sonuçları bakımından önem arzettiği dikkate alınarak bu sınırlar arasındaki hürriyeti bağlayıcı ceza infaz edilmiş olsa bile ilgilinin başvurusunun gerektiği düşünülmüştür. Bu takdirde, hâkim talebi uygun görerek para cezasına veya tedbire çevirse bile bu ceza yeniden infaz edilmeyecek ancak uygulamada artık hürriyeti bağlayıcı ceza değil, çevrildiği para cezası veya tedbir olacaktır. Bu sebeple de, Adli Sicil kaydı bu yolda düzeltilecektir.

13. Tasarının Geçici 3 üncü maddesinde, 647 sayılı Kanununun 6 ncı maddesinde yapılan değişiklik nazarı dikkate alınmakta ve bu değişiklikten yararlanma imkânına sahip olabileceklerin, bu hüküm yürürlüğe girmesi halinde, bu tarihten itibaren 2 ay içinde hükmü veren mahkemeye başvurarak tecil yönünden durumlarının yeniden incelenmesini isteyebilmelerine imkân tanınmaktadır.

14. Tasarının Geçici 4 üncü maddesinde, bu Kanunla yapılan değişiklikten önce haklarında Türk Ceza Kanunununun 119 uncu maddesi uygulanamayan ancak söz konusu değişiklikte madde kapsamına dahil edilmiş bulunan suçları işleyen ve haklarında hazırlık tahkikatına başlanmış veya kamu davası açılmış veya mahkûmiyet hükmü verilmiş veyahut cezalarının infazına başlanmış olanlar için düzenlenmiş bulunmaktadır.

Buna göre, 119 uncu maddede yer alan kurallara gereği ön ödemede bulunan kişiler hakkında hazırlık tahkikatına devam edilmekte ise, takibata yer olmadığına, kamu davası açılmış ise, bu davanın düşürülmesine, mahkûmiyet hükmü verilmiş ise, hükmün verilmemiş sayılmasına karar verilecektir.

Bu suçlardan tutuklu ve hükümlü olanlar da 119 uncu maddedeki şartlara uygun olarak ödemede buldukları takdirde derhal tahliye edileceklerdir. Geçici madde düzenlenirken, yapılan değişiklikte 119 uncu madde kapsamına alınan suç faillerinin kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki aylık süre içinde, ayrıca Cumhuriyet savcılıkları veya mahkemelerce iki tebligat yapılmasına gerek kalmadan, re'sen bu mercilere başvurarak talepte bulunmaları öngörülmüştür.

Geçici maddenin ikinci fıkrasında, tutuklu veya hükümlü olanların bakiye cezalarına karşılık olarak ödeyecekleri para cezasının hesaplanmasında uygulanacak esaslar belirtilmiş bulunmaktadır.

15. Tasarının 111 inci maddesi yürürlük, 112 nci maddesi ise, yürütmeye ilgilidir.

Adalet Komisyonunun Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

Esas No. : 1/514

Karar No. : 37

23.11.1988

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

765 Sayılı Türk Ceza Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine, bu Kanuna ek maddeler ilave edilmesine, 647 Sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun bazı maddelerinde değişiklik yapılmasına ve 10 Haziran 1949 tarihli 5435 Sayılı Kanunun Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun tasarısı Adalet Bakanı Sayın Mehmet Topaç'ın ve bakanlık temsilcilerinin de katılmalarıyla Komisyonumuzca incelenip görüşülmüş, gerekçesi uygun görülerek maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 3 üncü maddesinin birinci ve son fıkralarındaki «yalnız» kelimeleri «yalnız», çerçeve 4 üncü madde ile eklenen Ek 2 nci maddenin birinci fıkrasındaki «katsayı rakamının» ibaresi «memur maaş katsayısının» şeklinde düzeltilmiş, tasarının diğer maddeleri Bakanlar Kurulundan gelen şekli ile aynen kabul edilmiştir.

Tasarı, muhtevası itibarıyla, hem cezaların infazında hükümlülerin topluma yeniden kazandırılmaları, hem de ceza infaz hukukumuzda adaletin çağdaş normlara uygun şekilde en üst düzeyde gerçekleştirilmesi bakımından çok önemli hükümleri bünyesinde taşımakta, diğer taraftan ceza mevzuatımızdaki para cezalarını günümüz ekonomik şartları ile uyumlu hale getirecek, toplumda ve fertler arasında sulh, sükûn ve kişilerin Devlete olan güvenlerini en üst düzeye çıkaracak suç ve ceza dengesini sağlayacak, para cezalarını etkin ve caydırıcı kılacak düzenlemeleri ihtiva etmektedir.

Tasarının getirdiği değişikliklerden yararlanacak olanların biran önce istifadelerini sağlamak amacı ile İçtüzüğü'nün 53 üncü maddesi gereğince Genel Kurulda öncelikle görüşülmesine Komisyonumuzca karar verilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygı ile arz olunur.

Başkan
Alpaslan Pehlivanlı
Ankara
Sözcü
A. Reyhan Sakallıoğlu
Sakarya
Üye
Ledin Barlas
Adana

Başkanvekilli
İhsan Nuri Topkaya
Ordu
Kâtip
Gökhan Maraş
Kırşehir
Üye
Abdullah Ulutürk
Afyon

Üye

Kâmil Ateşoğulları

Ankara

Üye

Hasan Tanrıöver

Gaziantep

Üye

Ali Haydar Erdoğan

İstanbul

Üye

Ahmet Ersin

İzmir

Üye

Yılmaz Altuğ

Sivas

Üye

Mustafa Cumhur Ersümer

Çanakkale

Üye

Muhittin Karaman

Gümüşhane

Üye

Aytekin Kotil

İstanbul

Üye

Murat Başesgioğlu

Kastamonu

Üye

Güneş Gürseler

Tekirdağ

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

765 Sayılı Türk Ceza Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine, Bu Kanuna Ek Maddeler İlave Edilmesine, 647 Sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına ve 10 Haziran 1949 Tarihli 5435 Sayılı Kanunun Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 17 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Şartlı salıverilmiş olan hükümlü, geri kalan süre içinde işlediği kasıtlı bir cürümden dolayı şahsî hürriyeti bağlayıcı bir cezaya mahkûm olur veya mecbur olduğu şartları yerine getirmez ise, şartla salıverilme kararı geri alınır. Bu takdirde suçun işlendiği tarihten sonraki kısım hükümlünün ceza süresine mahsup edilmeyerek aynen çektirilir ve şartla salıverilmeye esas teşkil eden hükmün infazı ile ilgili olarak bir daha şartla salıverilmeden yararlanamaz.»

MADDE 2. — 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 19 ve 24 üncü maddelerinin birinci fıkraları sırasıyla aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Ağır para cezası, yirmibin liradan yüz milyon liraya kadar tayin olunacak bir paranın Devlet Hazinesine ödenmesinden ibarettir. Nisbî para cezasının yukarı sınırı yoktur.»

«Hafif para cezası, beşbin liradan on milyon liraya kadar tayin olunacak bir paranın Devlet Hazinesine ödenmesinden ibarettir.»

MADDE 3. — 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 119 uncu maddesinin birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Yalnız para cezasını gerektiren veya kanun maddesinde öngörülen hürriyeti bağlayıcı cezasının yukarı haddi üç ayı aşmayan suçun faili;

1. Para cezası maktu ise bu miktarı, aşağı ve yukarı hadleri gösterilmiş ise aşağı haddini,

2. Hürriyeti bağlayıcı cezanın aşağı haddinin, her gün için 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde belirtilen aşağı hadler üzerinden karşılamanın miktarını,

3. Hürriyeti bağlayıcı ceza ile birlikte para cezası da öngörülmüş ise, hürriyeti bağlayıcı ceza için yukarıdaki şekilde belirlenecek miktar ile para cezasının aşağı haddini,

Soruşturma giderleri ile birlikte, Cumhuriyet savcılığınca yapılacak tebliğden itibaren on gün içinde merciine ödediği takdirde hakkında kamu davası açılmaz.

Suçla ilgili kanun maddesinde, yukarı haddi üç ayı aşmayan hürriyeti bağlayıcı ceza veya para cezasından yalnız birisinin uygulanmasının öngörüldüğü hallerde, yukarıdaki fıkralara göre ödenmesi gereken miktar para cezası esas alınarak belirlenir.»

ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

765 Sayılı Türk Ceza Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine, Bu Kanuna Ek Maddeler İlave Edilmesine, 647 Sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına ve 10 Haziran 1949 Tarihli 5435 Sayılı Kanunun Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 119 uncu maddesinin birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Yalnız para cezasını gerektiren veya kanun maddesinde öngörülen hürriyeti bağlayıcı cezasının yukarı haddi üç ayı aşmayan suçun faili;

1. Para cezası maktu ise bu miktarı, aşağı ve yukarı hadleri gösterilmiş ise aşağı haddini,

2. Hürriyeti bağlayıcı cezanın aşağı haddinin, her gün için 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde belirtilen aşağı hadler üzerinden karşılıyan miktarını,

3. Hürriyeti bağlayıcı ceza ile birlikte para cezası da öngörülmüş ise, hürriyeti bağlayıcı ceza için yukarıdaki şekilde belirlenecek miktar ile para cezasının aşağı haddini,

Soruşturma giderleri ile birlikte, Cumhuriyet savcılığınca yapılacak tebliğden itibaren on gün içinde merciiine ödediği takdirde hakkında kamu davası açılmaz.

Suçla ilgili kanun maddesinde, yukarı haddi üç ayı aşmayan hürriyeti bağlayıcı ceza veya para cezasından yalnız birisinin uygulanmasının öngörüldüğü hallerde, yukarıdaki fıkralara göre ödenmesi gereken miktar para cezası esas alınarak belirlenir.»

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 4. — 765 sayılı Türk Ceza Kanununa aşağıdaki ek maddeler ilave edilmiştir.

«EK MADDE 1. — Vergi ve resim cezaları, nispi para cezaları ve tazminat kabinden olup mütegayit nispete tabi bulunan para cezaları hariç olmak üzere, kanun ve tüzüklerde alt ve üst sınırları veya bunlardan biri gösterilen veya hiç gösterilmeyen veya sabit bir rakam olarak gösterilmiş bulunan para cezalarından (idarî ve disiplin para cezaları dahil);

a) Türkiye Büyük Millet Meclisinin ilk kurulduğu tarihten önce yürürlüğe girmiş bulunan bütün kanun ve tüzüklerde yazılı olup da daha sonraki tarihlerde Türkiye Büyük Millet Meclisince miktarına dokunulmamış olan para cezaları üçyüz misline,

b) Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul olunup da;

1. 31.12.1939 tarihine kadar yürürlüğe girmiş bulunan kanunlardaki para cezaları yüzseksen misline,

2. 1.1.1940 tarihinden 31.12.1945 tarihine kadar yürürlüğe girmiş bulunan kanunlardaki para cezaları yüzirmi misline,

3. 1.1.1946 tarihinden 31.12.1959 tarihine kadar yürürlüğe girmiş bulunan kanunlardaki para cezaları altmış misline,

4. 1.1.1960 tarihinden 31.12.1970 tarihine kadar yürürlüğe girmiş bulunan kanunlardaki para cezaları otuz misline,

5. 1.1.1971 tarihinden 31.12.1977 tarihine kadar yürürlüğe girmiş bulunan kanunlardaki para cezaları onsekiz misline,

6. 1.1.1978 tarihinden 31.12.1980 tarihine kadar yürürlüğe girmiş bulunan kanunlardaki para cezaları altı misline,

7. 1.1.1981 tarihinden 31.12.1987 tarihine kadar yürürlüğe girmiş bulunan kanunlardaki para cezaları üç misline,

Çıkarılmıştır.

EK MADDE 2. — Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren Ek 1 inci madde kapsamına giren para cezaları; 1988 yılı bütçe kanununda 84 olarak belirlenen katsayı rakamının artırılması halinde Bütçe Kanununda her 30 puan artış, bir birim olarak kabul edilerek, Ek 1 inci maddeye göre tespit edilen ceza miktarlarının, bulunacak birim sayısı ile çarpılması suretiyle belirlenir.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra kabul edilecek kanunlardaki para cezaları için de, mütekip yıllar, Bütçe Kanununda belirlenen katsayı miktarlarında artırma yapıldığı takdirde birim sayısının tespitinde başlangıç olarak, o kanunun yürürlüğe girdiği tarihteki Bütçe Kanununda geçerli olan devlet memurları aylıkları katsayısı esas alınır.

EK MADDE 3. — Kanunlarda alt veya üst sınırlarından biri veya bunlardan her ikisi gösterilmemiş olmakla birlikte, alt ve üst sınırlar arasında uygulama yapılmasını gerektiren nitelikteki para cezalarının alt ve üst sınırlarının tespitinde, bu Kanunun 19 ve 24 üncü maddelerindeki alt ve üst sınırlar esas alınır.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 4. — 765 sayılı Türk Ceza Kanununa aşağıdaki ek maddeler ilave edilmiştir.

«EK MADDE 1. — Vergi ve resim cezaları, nispi para cezaları ve tazminat kabinden olup mütegayit nispete tabii bulunan para cezaları hariç olmak üzere, kanun ve tüzüklerde alt ve üst sınırları veya bunlardan biri gösterilen veya hiç gösterilmeyen veya sabit ve rakam olarak gösterilmiş bulunan para cezalarından (idarî ve disiplin para cezaları dahil);

a) Türkiye Büyük Millet Meclisinin ilk kurulduğu tarihten önce yürürlüğe girmiş bulunan bütün kanun ve tüzüklerde yazılı olup da daha sonraki tarihlerde Türkiye Büyük Millet Meclisince miktarına dokunulmamış olan para cezaları üç yüz misline,

b) Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul olunup da;

1. 31.12.1939 tarihine kadar yürürlüğe girmiş bulunan kanunlardaki para cezaları yüzseksen misline;

2. 1.1.1940 tarihinden 31.12.1945 tarihine kadar yürürlüğe girmiş bulunan kanunlardaki para cezaları yüzyirmi misline,

3. 1.1.1946 tarihinden 31.12.1959 tarihine kadar yürürlüğe girmiş bulunan kanunlardaki para cezaları altmış misline,

4. 1.1.1960 tarihinden 31.12.1970 tarihine kadar yürürlüğe girmiş bulunan kanunlardaki para cezaları otuz misline,

5. 1.1.1971 tarihinden 31.12.1977 tarihine kadar yürürlüğe girmiş bulunan kanunlardaki para cezaları onsekiz misline,

6. 1.1.1978 tarihinden 31.12.1980 tarihine kadar yürürlüğe girmiş bulunan kanunlardaki para cezaları altı misline,

7. 1.1.1981 tarihinden 31.12.1987 tarihine kadar yürürlüğe girmiş bulunan kanunlardaki para cezaları üç misline,

çıkarılmıştır.

EK MADDE 2. — Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren Ek 1 inci madde kapsamına giren para cezaları; 1988 yılı Bütçe Kanununda 84 olarak belirlenen memur maaş katsayısının artırılması halinde Bütçe Kanununda her 30 puan artış, bir birim olarak kabul edilerek, Ek 1 inci maddeye göre tespit edilen ceza miktarlarının, bulunacak birim sayıyla çarpılması suretiyle belirlenir.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra kabul edilecek kanunlardaki para cezaları için de, müteakip yıllar, Bütçe Kanununda belirlenen katsayı miktarlarında artırma yapıldığı takdirde birim sayısının tespitinde başlangıç olarak, o kanunun yürürlüğe girdiği tarihteki Bütçe Kanununda geçerli olan devlet memurları aylıkları katsayısı esas alınır.

EK MADDE 3. — Kanunlarda alt veya üst sınırlarından biri veya bunlardan her ikisi gösterilmemiş olmakla birlikte, alt ve üst sınırları arasında uygulama yapılmasını gerektiren nitelikteki para cezalarının alt ve üst sınırlarının tespitinde, bu Kanunun 19 ve 24 üncü maddelerindeki alt ve üst sınırlar esas alınır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

EK MADDE 4. — Hükmedilecek ağır ve hafif para cezaları; bu Kanunun 19 ve 24 üncü maddelerindeki alt sınırları gösteren miktarların, Ek 2 nci maddeye göre bulunacak birim sayısı ile çarpımı sonucu elde edilecek miktarlardan az olamaz.

EK MADDE 5. — Para cezasının üst sınırının gösterilmemiş olması halinde hükmedilecek ağır ve hafif para cezaları, ilgisine göre bu Kanunun 19 ve 24 üncü maddelerindeki üst sınırları gösteren miktarların, Ek 2 nci maddeye göre bulunacak birim sayısı ile çarpımı sonucu elde edilecek miktarları geçemez.

MADDE 5. — 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Muvakkat uzun süreli hürriyeti bağlayıcı cezalar bir yıldan yukarı olanlardır. Bir yıl ve daha az süreli hürriyeti bağlayıcı cezalar kısa sürelidir»

MADDE 6. — 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının ilk paragrafı ile (1) numaralı bendi ve dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Ağır hapis hariç, kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezalar, suçlunun kişiliğine, sair hallerine ve suçun işlenmesindeki özelliklerine göre mahkemece;»

«1. Kabahatlerde beher gün karşılığı üçbin ila beşbin lira hafif, cürümlerde beşbin ila onbin lira hesabıyla ağır para cezasına.»

«Uygulamada asıl mahkûmiyet, bu madde hükümlerine göre çevrilen para cezası veya tedbirdir. Bu hükmün uygulanması, kanun yollarına başvurmada engel teşkil etmez.»

MADDE 7. — 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin altıncı ve dokuzuncu fıkralarında yer alan «üçyüz lira» ibaresi «onbin lira» olarak değiştirilmiştir.

MADDE 8. — 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 6 ncı maddesinin birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Adliye mahkemelerince para cezasından başka bir ceza ile mahkûm olmayan kimse, işlediği bir suçtan dolayı ağır veya hafif para veya bir yıla kadar (bir yıl dahil) ağır hapis veya iki yıla kadar (iki yıl dahil) hapis veya hafif hapis cezalarından biriyle mahkûm olur ve geçmişteki hali ve suç işleme hususunda eğilimine göre cezanın ertelenmesi ileride suç işlemekten çekinmesine sebep olacağı hakkında mahkemece kanaat edinilirse, bu cezanın ertelenmesine hükmolunabilir. Bu halde ertelemenin sebebi hükümde yazılır.

Suç tarihinde 18 yaşını doldurmamış olanlar ile 65 yaşını ikmal etmiş bulunanların mahkûm oldukları ağır hapis cezası iki yıldan, hapis veya hafif hapis cezası üç yıldan fazla olmadığı hallerde de yukarıdaki fıkra hükümleri uygulanabilir.»

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

EK MADDE 4. — Hükmedilecek ağır ve hafif para cezaları; bu Kanunun 19 ve 24 üncü maddelerindeki alt sınırları gösteren miktarların, Ek 2 nci maddeye göre bulunacak birim sayısı ile çarpımı sonucu elde edilecek miktarlardan az olamaz.

EK MADDE 5. — Para cezasının üst sınırının gösterilmemiş olması halinde hükmedilecek ağır ve hafif para cezaları, ilgisine göre bu Kanunun 19 ve 24 üncü maddelerindeki üst sınırları gösteren miktarların, Ek 2 nci maddeye göre bulunacak birim sayısı ile çarpımı sonucu elde edilecek miktarları geçemez.

MADDE 5. — Tasarının 5 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Tasarının 6 ncı maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Tasarının 7 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Tasarının 8 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 9. — 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 19 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Tutuklu veya hükümlü iken firar veya firara teşebbüs etmiş olanlar ile haklarında Türk Ceza Kanununun 304 üncü maddesi hükmü uygulananların yukarıdaki fıkra hükmünden yararlanabilmeleri için, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından ölüm cezalarının yerine getirilmemesine karar verilenlerin 36 yıllarını; müebbet ağır hapiste 26 yıllarını; diğer şahsî hürriyeti bağlayıcı cezalarda ise hükümlülük süresinin 2/3'ünü çekmiş olmaları şarttır.»

MADDE 10. — 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 304 üncü maddesinin (III) numaralı fıkrası ile 10 Haziran 1949 tarihli ve 5435 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1. — 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrasının uygulanması sebebiyle kanun yollarına başvurulamamış hükümlere karşı, hükümlü, müdahil ve Cumhuriyet savcısı ceza infaz edilmiş olsa bile, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir ay içerisinde Kanun yollarına başvurulabilirler.

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu Kanunun yayımı tarihinden önce haklarında, ağır hapis hariç olmak üzere, bir yılı aşmamak kaydıyla altı aydan fazla hürriyeti bağlayıcı ceza verilmiş olanlar bu cezaları infaz edilmiş olsa bile bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren iki ay içinde hükmü veren mahkemeye başvurarak 647 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin tatbikini talep edebilirler. Bu takdirde mahkeme dosyayı yeniden ele alarak talep hakkında bir karar verir.

Mahkeme talep doğrultusunda karar verdiği takdirde;

a) Daha önce infazı tamamlanan hürriyeti bağlayıcı cezanın çevrildiği para cezası veya tedbir yeniden infaz edilmez. Ancak bu değişiklik Adli Sicil kaydına işlenir.

b) Devam etmekte olan infazlarda ilgili derhal tahliye olunur ve infaz kuru-munda geçen süreler 647 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasındaki miktarların alt sınırı esas alınarak mahsup edilir.

GEÇİCİ MADDE 3. — 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 6 ncı maddesinde bu Kanunla yapılan değişiklikten yararlanabilecek olanlar, Kanunun yayımı tarihinden itibaren iki ay içinde hükmü veren mahkemeye başvurarak, cezanın ertelenmesi yönünden durumlarının yeniden incelenmesini isteyebilirler. Bu takdirde mahkeme dosyayı yeniden ele alarak talep hakkında bir karar verir.

GEÇİCİ MADDE 4. — Bu Kanunla, Türk Ceza Kanununun 119 uncu maddesi kapsamına alınan suçları işlemiş olup da, Kanunun yürürlüğe girmesinden önce haklarında tahkikata bağlanmış veya kamu davası açılmış veya mahkûmiyet hükmü verilmiş olanların, yürürlük tarihini izleyen iki ay içinde 119 üncü maddedeki şartları yerine getirerek ödemede bulunmaları halinde haklarında;

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 9. — Tasarının 9 uncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Tasarının 10 uncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Tasarının Geçici 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Tasarının Geçici 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 3. — Tasarının Geçici 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 4. — Tasarının Geçici 4 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

1. Hazırlık tahkikatında, takibata yer olmadığına,
2. Açılmış davaların ortadan kaldırılmasına,
3. Mahkûmiyet hükmünün verilmemiş sayılmasına,

Karar verilir. Bu suçlardan tutuklu veya hükümlü olanlar derhal tahliye edilirler.

Tutuklu ve hükümlülerin bakiye hürriyeti bağlayıcı cezalarına karşılık ödemeleri gereken para cezasının hesaplanmasında beher gün karşılığı olarak 647 sayılı Ceza-
ların infazı Hakkında Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı
bendinde belirtilen asgarî hadler esas alınır.

MADDE 11. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 12. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Turgut Özal
Başbakan

8 . 11 . 1988

Devlet Bak. Başbakan Yrd.
İ. K. Erdem

Devlet Bakanı
K. Oksay

Devlet Bakanı
A. Tenekeci

Devlet Bakanı
K. İnan

Devlet Bakanı
A. Bozer

Devlet Bakanı
Y. B. Özal

Devlet Bakanı
A. Kahveci

Devlet Bakanı
M. Yazar

Devlet Bakanı
C. Çiçek

Adalet Bakanı
M. Topaç

Millî Savunma Bakanı
E. Vuralhan

İçişleri Bakanı
M. Kalemli

Dışişleri Bakanı
A. M. Yılmaz

Maliye ve Gümrük Bakanı
A. K. Alptemoçin

Millî Eğt. Genç. ve Spor Bak.
H. C. Güzel

Bayındırlık ve İskân Bakanı
İ. S. Giray

Sağ. ve Sos. Yard. Bakanı
N. Kitapçı

Ulaştırma Bakanı
E. Pakdemirli

Tarım Orman ve Köy İşleri Bak.
H. H. Doğan

Çalışma ve Sos. Güvenlik Bakanı
İ. Aykut

Sanayi ve Ticaret Bakanı
Ş. Yürür

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bak.
F. Kurt

Kültür ve Turizm Bakanı
M. T. Titiz

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 11. — Tasarının 11 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 12. — Tasarının 12 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

